

*Love don't give no compensation,
love don't pay no bills.
Love don't give no indication,
love just won't stand still.
Love kills, drills you through your heart.
Love kills, scars you from the start.
It's just a living pastime, ruining your heart line.
Stays for a lifetime, won't let you go.
Coz love won't leave you alone.*

Queen

*Η αγάπη δεν δίνει καμία αποζημίωση.
Η αγάπη δεν πληρώνει κανέναν λογαριασμό.
Η αγάπη δεν δίνει καμία ένδειξη.
Η αγάπη απλά δεν σταματά ποτέ.
Η αγάπη σκοτώνει.
Διαπερνά την καρδιά σου.
Η αγάπη σκοτώνει.
Σε σμιλεύει από την αρχή.
Είναι απλά ένα ζωντανό πάρεργο
που σου ρημάζει την καρδιά.
Μένει για μια ζωή
Δεν σε αφήνει να φύγεις
Διότι η αγάπη δεν σε αφήνει σε ησυχία.*

(ελεύθερη απόδοση)

Η κατάρα

Αυτή είναι μια ιστορία που μιλάει για την αγάπη. Ένα παραμύθι όπως όλα εκείνα που φτιάχτηκαν μέσα στους αιώνες για να μιλήσουν, να θέσουν ερωτήσεις, να αναρωτηθούν να ορίσουν σταθερές, ακόμη και να αμφισβητήσουν. Κι όπως όλα τα παραμύθια, αρχίζει έτσι:

Μια φορά κι έναν καιρό...

Η φορά...

Η στιγμή που ξεκινά κάτι. Πώς γίνεται σημαντική αυτή η στιγμή για να είναι η αρχή;

Ο καιρός...

Ο χρόνος που η στιγμή ξεδιπλώνεται και αφήνει με μικρές κουκκίδες άπειρες στιγμές που φτιάχνουν μια ιστορία.

Η ιστορία... Το παραμύθι...

Ένας μύθος δίπλα στη ζωή. Η ζωή που μπερδεύεται με το μύθο τόσο που δεν ξέρεις αν αυτό συμβαίνει στην πραγματικότητα, αν έγινε κάποτε ή αν φαντάστηκες πως έγινε ή αν θες να γίνει τη στιγμή που γεννιέται.

Η στιγμή, ο χρόνος, η αλήθεια, ο μύθος... Όλα μαζί στη σκέψη αυτού που το δημιουργεί. Κι αμέσως γεννιούνται τα ερωτήματα. Έγινε; Υπάρχει; Τι μου θυμίζει; Τι ήρθε να πει; Και λέξεις. Τόσο πολλές λέξεις μαζεμένες. Κουβάρι της ψυχής, και ο λόγος θέλει να το βάλει σε τάξη. Σαν τα τουβλάκια του παιδικού παιχνιδιού, φτιάχνει γέφυρες και πύργους και πολιτείες.

Κι ύστερα έρχονται οι ήρωες...

Αυτή, λοιπόν, είναι η ιστορία ενός πρίγκιπα όμορφου σαν όλους τους πρίγκιπες. Με μια ομορφιά που, όπως και να την περιγράψεις, παίρνει μορφή στο μυαλό του καθενός, όπως εκείνος βλέπει το ωραίο, το γλυκό, το αέρινο, το σοβαρό, το αστείο. Ό,τι η καρδιά και τα μάτια αναγνωρίζουν σαν όμορφο.

Ο πρίγκιπας αυτός είναι μελαχρινός με όμορφα πλούσια μαλλιά και άσπρη επιδερμίδα. Με καλοσχηματισμένη μύτη και σφιχτά χείλη. Με μακριά δάχτυλα και στητό κορμί. Με δυο μεγάλα λαμπερά μαύρα μάτια που δεν κοιτάνε πουθενά, δεν στέκονται πουθενά και δεν χαμογελάνε ποτέ.

Όταν γεννήθηκε ο Πρίγκιπας, όπως γίνεται σε όλα τα παραμύθια, οι νεράιδες έφτασαν για να τον προικίσουν. Πρώτη η Ομορφιά έδωσε απλόχερα το δώρο της και είχε και την πρώτη θέση στο τραπέζι της βάφτισης. Μια τόσο σπουδαία νεράιδα όπως αυτή πάντοτε έχει την τιμή να κάθεται στο καλύτερο κάθισμα. Βλέπετε, στην Ομορφιά

κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί. Κάνει τα πλήθη να την ακολουθούν μαγεμένα και τους εχθρούς να υποκλίνονται στη δύναμή της. Ύστερα ήρθαν η Δύναμη, η Καλοσύνη, η Υγεία, η Τύχη, η Γενναιότητα, η Σοφία.

Και φυσικά, όπως έχουμε ξαναδεί, με τόσες καλεσμένες νεράιδες, πάντα υπάρχει κάποια που την ξεχνούν. Πάντα. Και πάντα σε κάθε βάφτιση στα παραμύθια δημιουργούνται παρεξηγήσεις και προκαλούνται έριδες που δεν καταλήγουν ποτέ σε καλό, αλλά από την άλλη... ξετυλίγουν την ιστορία.

Στη μέση της γιορτής, λοιπόν, ήταν που μπήκε η Αγάπη. Βρόντηξε πίσω της τη μεγάλη πόρτα της μεγαλοπρεπούς αίθουσας και φώναξε με όλη της τη δύναμη στους γονείς του παιδιού και σε όλους τους καλεσμένους:

– Όστε θεωρούμαι ασήμαντη και παράταιρη στη γιορτή σας;

Όλοι πάγωσαν στα λόγια αυτά, και οι γονείς του πρίγκιπα έσπευσαν να την καθησυχάσουν με λόγια κολακευτικά και με συγγνώμη σε κάθε τους φράση.

– Αλίμονο, κυρά μας! Πώς έγινε αυτό το λάθος, δεν ξέρουμε! Συγγώρεσέ μας που μέσα στη χαρά μας ξεχάσαμε εσένα που όλοι γνωρίζουν πόσο απαραίτητη είσαι για κάθε πλάσμα της γης. Σε παρακαλούμε, κάθισε δίπλα μας!

– Και ποια από τις αδερφές μου θα βγάλετε από τη δικιά της θέση για εμένα; είτε η Αγάπη με στραβό χαμόγελο.

Μα ποια μπορούσαν άραγε οι βασιλιάδες να σηκώ-

σουν και να μη φανούν αγενείς; Ποια μπορούσαν να προσβάλουν με αυτό τον τρόπο; Και πόσες παραπάνω παρεξηγήσεις μπορούσαν να δημιουργηθούν τη μέρα που με τόση χαρά περίμεναν για το παιδί τους; Γι' αυτό δεν μίλησαν και έσκυψαν κι οι δύο το κεφάλι από ντροπή και φόβο.

Μα ούτε και οι άλλες νεράιδες δεν μίλησαν, ούτε κουνήθηκαν από τη θέση τους. Οι νεράιδες δεν ανακατεύονται η μία στη δουλειά της άλλης κι ούτε μεταξύ τους συγκρούονται. Δεν είναι στη φύση τους να προσβάλλουν, γιατί ξέρουν πως καθεμιά είναι φτιαγμένη για να οδηγήει διαφορετική πλευρά της ζωής του ανθρώπου και πως ο ρόλος τους είναι ισάξιος. Οι άνθρωποι είναι εκείνοι που τις βάζουν στη ζυγαριά και τις ξεχωρίζουν. Ένα λάθος που μόνο οι ίδιοι μπορούν να διορθώσουν. Οι βασιλιάδες όμως δεν ήξεραν πώς.

Γνώριζαν λοιπόν τι θα ακολουθήσει και το περίμεναν με φόβο. Ήξεραν πως η Αγάπη θα έδινε το δώρο της με τον σκληρότερο τρόπο και κανείς δεν μπορούσε να κάνει τίποτα. Περίμεναν μόνο να το δώσει.

Τότε η Αγάπη, πολύ περήφανη, κάθισε απέναντί τους, σε πιο ψηλό κάθισμα από όλους. Κάθισμα που το δημιούργησε μόνη της, με ένα απαλό κούνημα του χεριού της. Κι έμοιαζε σαν να γύρισε ανάποδα όλη η λαμπρή αίθουσα και να μετατράπηκε σε αίθουσα δικαστηρίου με εκείνη στην ψηλότερη θέση. Στη θέση του δικαστή. Το φόρεμά

της έγινε λαμπερό κόκκινο και κάλυψε με αυτό όλο το πάτωμα. Καμία γλυκύτητα δεν υπήρχε στο πρόσωπό της. Μόνο ήρεμη σκληρότητα και πάθος. Δύο από τις άπειρες εκφράσεις που παίρνει κατά καιρούς. Και γυρίζοντας το κεφάλι προς την κούνια του παιδιού είπε:

– Όμορφε Πρίγκιπα, έτσι γίνεται με αυτούς που έρχονται στη ζωή. Έχουν τις ευχές να αρχίσουν τη ζωή τους και να ζήσουν με τα υλικά που οι γονείς και οι νεράιδες τους χαρίζουν. Μα ποτέ κανείς δεν τα έχει όλα. Κι ακόμη και τα πιο σπουδαία μπορούν να χαθούν αν δεν ισορροπούν μεταξύ τους. Κι αν η ζωή τα δίνει όλα πλούσια, με τον καιρό χάνουν την αξία τους, γιατί η αφθονία δεν είναι αρκετή για να γεμίσει την πορεία τους. Αυτή θα ήταν μια πορεία βαρετή, ανούσια και χωρίς κανένα μάθημα. Και το μάθημα είναι αυτό που κάνει το ταξίδι των ανθρώπων γεμάτο. Εσένα το ταξίδι σου θα είναι δύσκολο, ακόμη κι αν όλα φαινομενικά σου έρχονται βολικά. Γιατί ποτέ δεν θα αναγνωρίσεις την αγάπη. Θα αγαπιέσαι, μα δεν θα αγαπάς. Θα βασανίζεσαι ακόμη κι όταν ο άλλος σε αγαπά και σ' το δείχνει. Δεν θα βλέπεις. Θα ζεις με την αμφιβολία και την ανασφάλεια ότι δεν είσαι αρκετός, ότι και να κάνεις. Κι αυτό θα σε κάνει πολύ δυστυχημένο. Γιατί θα νιώθεις λίγος, μικρός και μόνος. Κάθε μέρα και πιο μόνος. Γιατί δεν αγαπά εκείνος που πιστεύει πως δεν αγαπήθηκε.

Νεκρική σιγή έπεσε στην αίθουσα μετά τα λόγια της

Αγάπης. Κανείς δεν τολμούσε να μιλήσει. Η σκληρότητα των λόγων της ήταν τόσο μεγάλη που μόνο ρίγος προκάλεσε. Τότε, σηκώθηκε από το κάθισμα του δικαστηρίου, διέγραψε με το χέρι της έναν νοητό κύκλο στον αέρα και με φωνή βροντερή είπε και πάλι:

– Χαρίζω στον Πρίγκιπα μια σιδερένια καρδιά, που δεν θα νιώθει κανένα σκίρτημα.

Και γυρίζοντας την πλάτη της κίνησε να φύγει.

– Άλλαξέ το! ακούστηκε η φωνή της Βασίλισσας. Άλλαξέ το να χαρείς! Κι εγώ σου δίνω για αντάλλαγμα και τη ζωή μου ακόμη. Είναι σκληρό αυτό το δώρο για να το δίνει η αφέντρα της αγάπης. Δώσε ελπίδα στο φτωχό μου παιδί. Αφού, όπως λες, η πορεία του ανθρώπου είναι το μάθημα, τι μάθημα θα πάρει χωρίς να έχει την ελπίδα; Άλλαξέ το, κυρά μου, γιατί είναι σκληρή αυτή η κατάρα για κάθε πλάσμα, καλό ή κακό.

Και αμέσως η Βασίλισσα έπεσε στα πόδια της Αγάπης κι άρχισε να κλαίει, κάνοντας το φόρεμα της νεράιδας να αλλάξει χρώμα και να γίνει ροζ. Μαζί με αυτό άλλαξε και η έκφραση της νεράιδας και γλύκανε. Έσκυψε και με τα χέρια της σήκωσε τη γυναίκα, που καθόλου δεν θύμιζε μεγαλοπρεπή βασίλισσα, και με τρυφερότητα της σκούπισε τα μάτια.

– Δεν αλλάζουν τα δώρα από τις νεράιδες, Βασίλισσά μου. Ό,τι γράφτηκε γράφτηκε, μα η αγάπη για το παιδί σου μπορεί να διαμορφώσει αλλιώς την πορεία ακόμη και

της ίδιας μου της ευχής. Αφού όμως εσύ ξέρεις τόσο καλά τι σημαίνει αγάπη, θα του δώσω λοιπόν την ελπίδα.

Σηκώθηκε και είπε απευθυνόμενη σε όλους:

– Η καρδιά του Πρίγκιπα θα αλλάζει. Θα γίνει από σιδερένια μαρμάρινη, πέτρινη, ξύλινη, κρυστάλλινη και τέλος γυάλινη. Μα όταν φτάσει στην τελευταία της μορφή, σαν το γυαλί θα σπάσει.

– Θα σπάσει; ρώτησε τρομαγμένη η Βασίλισσα. Και η ελπίδα που λες πως θα του δώσεις;

– Η ελπίδα, όπως είναι γνωστό, μένει πάντα τελευταία. Την ελπίδα θα τη φτιάξει μόνος του, με την επιλογή του.

Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια της Αγάπης. Γυρίζοντάς τους την πλάτη κι αλλάζοντας το χρώμα του φορέματός της από ροζ σε λευκό, βγήκε από τη λαμπερή αίθουσα του παλατιού και χάθηκε από τα μάτια όλων.

Η σιδερένια καρδιά

Καθώς ο χρόνος άφηνε τη μια μέρα μετά την άλλη κι ο ένας μήνας έδινε τη θέση του στον άλλο, το βασιλικό ζεύγος άρχισε σιγά σιγά να αφήνει πίσω του την κακιά ανάμνηση της βάφτισης. Η στενοχώρια και ο φόβος που βασάνιζαν τις σκέψεις και τα όνειρά τους μαλάκωναν. Πριν βγει ο χρόνος, είχαν ξεχάσει τον πόνο που τους είχαν προκαλέσει τα λόγια της νεράιδας και, καθώς έβλεπαν τον όμορφο πρίγκιπα να ανθίζει, στην καρδιά τους φώλιαζαν η ηρεμία και η χαρά. Άρχισαν τότε να υποτιμούν τη στιγμή εκείνη και να φιλοσοφούν με τα φτερά της αισιοδοξίας. Πώς θα μπορούσε ένα τόσο όμορφο μωρό να μη γνωρίσει την αγάπη; Κι εκείνοι θα την έδιναν συνέχεια και συνέχεια και συνέχεια για πάντα.

Ο Πρίγκιπας καθώς μεγάλωνε είχε από τους γονείς του όλα τα χάρδια, όλα τα φιλιά, όλα τα χατίρια, τα ρούχα και τα παιχνίδια. Η μητέρα του δεν έκανε τίποτε άλλο από το να ασχολείται μαζί του. Έπαιζε μαζί του, του

τραγουδούσε, του διάβαζε, τον φρόντιζε, τον χτένιζε, του μιλούσε. Ο πατέρας του ανέλαβε να του διδάξει τις αξίες της αρετής, της ανδρείας, της καλοσύνης, της δικαιοσύνης. Ήταν ένας πρίγκιπας που κάποτε θα γινόταν βασιλιάς και ως βασιλιάς έπρεπε να κυβερνά. Η αγάπη δεν θα του έλειπε. Ήταν άλλωστε από τη μοίρα του ένα διαφορετικό παιδί και ως διαφορετικό θα μεγάλωνε.

Η φροντίδα δεν του έλειψε, λοιπόν. Είχε τα πάντα όταν τα ζητούσε. Και είχε δίπλα του δύο γονείς βασιλιάδες, που θα έκαναν τα πάντα για να του τα δώσουν. Θα μπορούσε να πει κανείς πως τον κακομάθαιναν, αφού η ελάχιστη του κουβεντούλα ήταν γι' αυτούς διαταγή. Και κάθε κλάμα ή παράπονό του έπαυε στη στιγμή με το που πραγματοποιούνταν η επιθυμία του.

– Ο Πρίγκιπας κλαίει. Πώς μπορεί ένας πρίγκιπας να κλαίει; Αλίμονο σε όποιον κάνει έστω κι ένα δάκρυ του να πέσει, διέταξε ο Βασιλιάς.

– Οι γονείς σου σε αγαπάνε τόσο, έλεγε η Βασίλισσα. Όλος ο κόσμος σε αγαπά γιατί έτσι πρέπει. Γιατί αυτό είναι φυσικό. Γιατί μόνο αυτό σου ταιριάζει και τίποτα λιγότερο από αυτό.

Έτσι, μεγαλώνοντας, ο Πρίγκιπας έμαθε πως όλοι τον αγαπούν. Αυτό άλλωστε τον είχανε διδάξει. Το άκουγε συνέχεια και συνέχεια. Και κάθε βλέμμα των γονιών του το εκλάμβανε ως αγάπη. Κάθε κουβέντα τους και κάθε ενέργειά τους. Κάθε γκριμάτσα ή νεύμα ή ύφος από τους

αυλικούς σήμαινε γι' αυτόν αγάπη. Κι όταν άκουγε να μιλάνε γι' αυτόν στα κρυφά, πίστευε πως ήταν από αγάπη.

– Αυτός ο μικρός με έχει ξεπατώσει με τα καπρίτσια του, έλεγε ο παιδαγωγός. Πονάει η μέση μου να τον σηκώνω στην πλάτη μου όλη την ημέρα κάνοντάς του το άλογο. Αλλά πώς να πεις όχι σε έναν πρίγκιπα.

– Εμένα μου έσβησε όλες τις διορθώσεις από τις ασκήσεις. Γιατί, λέει, ήταν λάθος κι εκείνος τις είχε σωστές, έλεγε ο δάσκαλος. Αλλά είναι ο Πρίγκιπας. Θα τον διορθώσω με τρόπο στη συνέχεια.

– Έφαγε από το πρωί έξι τάρτες με φράουλες, παραπονιόταν η μαγείρισσα. Η Βασίλισσα δεν θέλει να τρώει το παιδί τόσα γλυκά, αλλά και δεν θέλει να τον βλέπει να κλαίει. Στο κάτω κάτω, είναι ο Πρίγκιπας.

Και σε όλα αυτά συμπλήρωναν πως είναι τόσο όμορφος, τόσο έξυπνος, τόσο γοητευτικός και χαριτωμένος που και πρίγκιπας να μην ήταν πάλι τα χατίρια θα του έκαναν.

Και καθώς τα άκουγε όλα αυτά, ο Πρίγκιπας έλεγε πως τον αγαπάνε, γιατί έτσι του είχαν πει. Γιατί έτσι του έδειχναν. Και στην αρχή το δεχόταν ικανοποιημένος. Αλλά ήταν αρκετά έξυπνος από τη φύση του για να νιώσει πως δεν ήταν λογικό να αγαπάνε κάποιον που τους βασανίζει ή τους τυραννά ή τους εμπαίζει. Κι αυτές τις σκέψεις τις έλεγε στη μητέρα του. Μα εκείνη αμέσως του έλεγε πως είναι τόσο χαριτωμένος που και η πιο μεγάλη

αταξία του δεν μπορεί να φέρει στον άλλον θυμό ή στενοχώρια. Παρά μόνο αγάπη. Τεράστια, άδολη, αυθεντική αγάπη. Μα εκείνος, όταν και πάλι το σκεφτόταν, έλεγε πως τον φοβούνται. Πως είναι ο Πρίγκιπας, και γι' αυτό δεν παραπονιούνται.

Έτσι μεγάλωνε με την πεποίθηση αλλά και με την αμβολία ότι αυτό ήταν η αγάπη. Να κάνει τα πάντα, να κλαίει, να γελάει, και οι άλλοι να τον αγαπούν. Να κάθε-ται ήσυχος ή να κάνει αταξίες, και πάλι να τον δέχονται με ανοιχτή αγκαλιά. Να υπάρχει, να περπατά, να πέφτει για ύπνο και να ξυπνά, και όλοι να του χαμογελάνε με πλατιά χαμόγελα ευτυχίας. Κανένα άλλο συναίσθημα δεν υπήρχε εκτός από τη μεγάλη, απόλυτη ευτυχία.

Από τη μεγάλη της φροντίδα και αγωνία να δείξει η Βασίλισσα στον γιο της πόσο σημαντικός ήταν για εκείνη, παραμέλησε το ντύσιμό της και δεν την ένοιαζε αν φορούσε κάθε μέρα τα ίδια ρούχα κι αν φθείρονταν ή έχαναν το χρώμα τους. Και τα μαλλιά της δεν την ένοιαζε αν ήταν καλοχτενισμένα και όμορφα πιασμένα. Δεν φορούσε πια όμορφα κοσμήματα και δεν έβαφε το πρόσωπό της. Έπαψε να διαβάζει τα βιβλία που αγαπούσε και να παίζει στην κιθάρα τα χαρούμενα ή θλιμμένα τραγούδια της. Δεν κεντούσε όμορφα σχέδια με πουλιά και λουλούδια. Δεν ζωγράφιζε με τα πινέλα της τα πρωινά της άνοιξης. Δεν φρόντιζε τα τριαντάφυλλα στον κήπο του παλατιού.

Μόνη της έγνοια ήταν να διαλέγει όμορφα ρούχα και παπούτσια για τον Πρίγκιπα. Να χτενίζει και να πιάνει αλογοουρά τα όμορφα μαύρα μαλλιά του. Να του φέρνει σπάνια βιβλία και τους καλύτερους δασκάλους για να γίνει ο καλύτερος μουσικός, ο καλύτερος ζωγράφος, ο καλύτερος χορευτής. Γιατί, αν τα ταλέντα του ήταν πολλά και σε μεγάλο βαθμό, τότε σίγουρα θα τον έκαναν να έχει πάντα την ομορφιά της τέχνης και την αγάπη που γεννά αυτή με τα δημιουργήματά της.

Ο Βασιλιάς έπρεπε να έχει για όλα αυτά μεγάλη περιουσία. Γι' αυτό όλη τη μέρα κλεινόταν στο γραφείο του με τους υπουργούς και το συμβούλιό του. Έλειπε σε χώρες μακρινές, κάνοντας άλλοτε πολέμους κι άλλοτε συμφωνίες και συνθήκες ειρήνης. Φρόντιζε για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τη βιοτεχνία της χώρας για να ευημερεί και να έχει πάντα αγαθά σε αφθονία. Μια ευτυχισμένη χώρα έχει ευτυχισμένους υπηκόους, χαμογελαστούς κι αγαπημένους πολίτες, που μόνο αγάπη γνωρίζουν. Η αγάπη έγινε στόχος, κυνήγι και μοναδικός απόλυτος σκοπός. Αγάπη για τον γιο του. Πάντα για τον γιο του. Μόνο για τον γιο. Ενώ εκείνος ένιωθε πάντα τόσο μα τόσο κουρασμένος.

Ο Πρίγκιπας, μπλεγμένος μέσα στα αγαθά του, τα ταλέντα του, τις γνώσεις και τα χαμογελαστά πρόσωπα, μπερδεύτηκε ακόμη περισσότερο. Δεν πίστευε πως ήταν ο καλύτερος ξιφομάχος ούτε ο καλύτερος μουσικός ή χορευτής. Κι όσο κι αν έψαχνε μέσα από τις τέχνες να νιώ-

σει καλά με τα κατορθώματά του, πάντα υπήρχε κάτι που του άφηνε μια γεύση ανολοκλήρωτη και λειψή. Κι όσες φορές χαιρόταν, αμέσως μετρίαζε τη χαρά του κι έλεγε:

– Σιγά, δεν είναι δα και μεγάλο κατόρθωμα. Κάποιος άλλος το κάνει καλύτερα.

Κι έτσι η χαρά πολύ γρήγορα εξανεμιζόταν. Και τα ρούχα και τα στολίδια δεν τα κοιτούσε πια. Μπορεί να ήταν ομορφότερα από όλων, αλλά ήταν απλώς ρούχα και η ντουλάπα του ήταν γεμάτη από αυτά. Δεν τον έκαναν καλύτερο. Και ύστερα, τι κι αν ήταν ο πιο ξεχωριστός με αυτή την ομορφιά και τη λάμψη μέσα σε όλο το βασίλειο; Και στα παιχνίδια του δεν τον ενδιέφερε πια να κερδίζει, γιατί πάντα κέρδιζε και ήταν βαρετό.

Μα πιο πολύ από όλα, όλα αυτά τα χαμογελαστά πρόσωπα, οι κολακείες, οι έπαινοι που ακούγονταν όλη την ημέρα δεν τον άγγιζαν. Δεν τον αφορούσαν. Δεν τους άκουγε πια. Και το χειρότερο, φώλιασε μέσα του η υποψία πως όλα αυτά ήταν ένα μεγάλο λαμπερό ψέμα. Σαν τα στολίδια του χριστουγεννιάτικου δέντρου που σύντομα θα μαζεντούν. Σαν τα λουλούδια της άνοιξης που θα μαραθούν. Σαν το χιόνι που μετά την τρίτη μέρα θα πατηθεί, θα βρωμίσει και θα λιώσει.

Κι όταν ένα βράδυ στα έντεκά του κάθισε στο τραπέζι με τους γονείς του, είδε πως το τραπέζι ήταν γεμάτο, όπως πάντα, με τα καλύτερα φαγητά, ποτά και γλυκά και πως η τραπεζαρία ήταν στολισμένη. Είδε τους υπηρέτες

όρθιους με τα λαμπερά τους ρούχα, τους μουσικούς να παίζουν ήρεμη, γλυκιά μουσική και τους πολυελαίους αναμμένους. Τότε πρόσεξε πως η μητέρα του φορούσε ξεθωριασμένα ρούχα και τα μαλλιά της ήταν μπερδεμένα και αχτένιστα. Ο πατέρας, που στεκόταν αξύριστος και φανερά κουρασμένος, δυσκολευόταν να σηκώσει το ποτήρι με τα σχισμένα δάχτυλά του. Και πρόσεξε πως στα πρόσωπα και των δύο υπήρχε βαθιά χαραγμένη μια παράξενη έκφραση που δεν την είχε ξαναδεί. Και σίγουρα δεν ήταν χαρά. Τότε ρώτησε:

– Αγαπάτε;

Εκείνοι με τρόμο άφησαν κάτω τα μαχαιροπίρουνά τους και βιάστηκαν να απαντήσουν και οι δύο:

– Αγόρι μου, σε αγαπάμε όσο τίποτε άλλο στον κόσμο, κι αμέσως του έδωσαν ένα χαμόγελο παράξενα πλατύ.

– Εσείς αγαπάτε; ξαναρώτησε ο Πρίγκιπας.

– Τι εννοείς; απόρησαν εκείνοι και κοιτάχτηκαν και πάλι φοβισμένοι.

– Αγαπάτε ο ένας τον άλλον; Αγαπάτε τον εαυτό σας;

Οι βασιλιάδες κοιτάχτηκαν τότε μεταξύ τους.

Ο Βασιλιάς είδε τη Βασίλισσα που ήταν άβαφτη με μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια της, και κάτω από το μανίκι της ένα μισοσπασμένο κουμπί κρεμόταν από μια κλωστή. Τα μαλλιά της, μπλεγμένα, δεν θύμιζαν τις παλιές ξανθές μπούκλες της, και τα χείλη της είχαν χάσει το ζωηρό κόκκινό τους χρώμα.